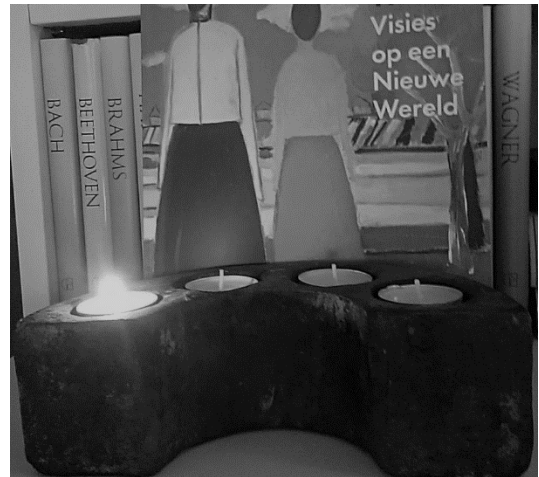

Doopsgezinde Gemeente Heerenveen en Tjalleberd
Eerste Adventzondag, 28 november 2021
'Kijk naar de vijgenboom'
Ds. Pieter Post, Heerenveen

Geen wereld van verschil

Het overkomt ons niet vaak dat de actualiteit en 'wat er op het bijbelleesrooster staat', zo één op één in elkaar grijpen als in deze tekst van Lucas. Advent anno 2021 vindt plaats in een periode waarin we ons afvragen of hoop en verwachting nog wel bestaan? Want laten we gelijk de koe maar bij de horens vatten. We halen de hoop in elk geval niet uit de onrust, woedeaanvallen, gewelddadigheden of uit het gescandeer van de laatste week, tot vlakbij in Groningen.

Ook niet uit de verklaringen van psychologen dat 'wij Nederlanders' snel in opstand komen als 'ons' iets niet zint. Of (hoe waar ook), dat ouders aangesproken moeten worden op jonge kinderen die daaraan meedoen enzovoort. Hoop kunnen we nog wel putten uit mensen van goede wil die zich maatschappelijk inzetten, veelal zijn dat kerkmensen. En aardbevingen en andere rampen trillen al snel miljoenen uit onze portemonnees. Zo zijn 'we' ook nog eens een keer. Maar het is een gegeven dat we overgeleverd blijven aan de waan van de dag waarin we te rekenen hebben met een fundamentele angst, wantrouwen en onzekerheid. En dan is het zaak om oog en oor te blijven houden voor de kracht van eenvoudige, maar heilzame woorden die zich door de chaos en het gescandeer niet laten overschreeuwen. Hoe tegenstrijdig ook, maar dat vertelt het goede nieuws van vandaag waarin we beelden aantreffen van een wereld die op instorten staat. We moeten constateren dat er tussen de wereld van toen en nu nauwelijks verschil te vinden is.

Kijk naar de vijgenboom

Te midden daarvan vertelt Jezus ons een gelijkenis: 'Kijk naar de vijgenboom en al de andere bomen. Als je ziet dat ze uitlopen, weet je dat de zomer in aantocht is. Zo moeten jullie ook weten, wanneer je die dingen ziet gebeuren, dat het koninkrijk van God nabij is'. Het gaat me om die vijgenboom. Een hoopvol beeld van een zeker wel te bereiken leven in vrede, zoals de periode van koning Salomo de geschiedenis is ingegaan. In zijn regeringsperiode zat het Joodse volk onbezorgd onder hun vijgenboom en wijnstok 'van Dan tot Bersheba' (=van het noorden tot het zuiden), zolang Salomo leefde. (1 Kon. 5:4-5) Zo ligt de vijgenboom ook in het verlengde van dat bekende 'en dan smeden zij hun zwaarden om tot ploegscharen en speren tot snoeimessen: de oorlog wordt niet meer geleerd'. Iedereen zal onder zijn wingerd zitten of onder zijn vijgenboom 'door niemand opgeschrikt'. (Micha 4:3-4)

Hoop in ons bestaan

Daar herinneren de profetische woorden van Jezus ons aan. Wij die helemaal niet onder een vijgenboom te vinden zijn, maar in een gedwongen thuisisolatie moeten verkeren en dat letterlijk ervaren als even geen uitweg hebben. Daarbij raken wij wel degelijk opgeschrikt door opstandige lui. Trouwens, de isolatie en de opstand die ik hier te berde breng, zijn in de verste verte niet te vergelijken met de Joodse Oorlog (tegen de Romeinen zo tussen 60-70), waar Jezus' volgelingen hun Tempelgebouw, dat het religieus-politiek en economische centrum van Jeruzalem was, in vlammen zagen opgaan – zeg maar het hele Haagse Binnenhof, of concreter de Twin Towers. Lukas laat ons weten hoe die tijd werd beleefd: legerstroepen, verwoesting, zogende vrouwen die het moeilijk hebben, mensen worden vertrapt en schreeuwen in paniek 'trekt weg de bergen in!'. Aan sommige rampen hebben wij mensen zoveel schuld dat we er niet straffeloos aan voorbij kunnen gaan, want vele onschuldigen dragen daar immers levenslang de gevolgen van. Er zal rechtgesproken moeten worden, zoals in de afgelopen week. Maar waar we geen vat op hebben zijn de 'zware aardbevingen, hongersnoden en epidemieën', overmachtssituaties die evengoed worden gezien als signalen 'dat het roer om moet'. (12) U begrijpt het, het evangelieverhaal werkt hier op ons in als de t.v. van nu. En daar zouden we het bij kunnen laten blijven, maar dat ligt niet in de aard van een geloofsgemeenschap die u en ik samen vormen.

Middenin de winternacht

Wij dachten hoop en verwachting te halen uit hemel en aarde, maar wij kwamen bedrogen uit. Het is vanuit dat gegeven dat Lukas' generatiegenoten hoop putten uit woorden die niet nimmer zullen verdwijnen. Kome wat komt, maar Gods Woord garandeert ons een nieuwe hemel en aarde. Hij komt de volken troosten met 'Kijk naar de vijgenboom, loopt hij uit, dan wordt het zomer'. Vergeet niet dat er andere tijden zullen komen. Nu zien we misschien geen uitweg, maar er staat wel iets op uit/open. Midden in onze complexe duistere winternacht buigt dat eenvoudige beeld van een vijgenboom naar ons toe, en fluistert 'Kijk, het wordt zomer'. In de verte het licht van de Messias.

Fragmenten uit het evangelie volgens Lukas 21 (Nieuwe bijbelvertaling 2021)

(5-6) Toen er gesproken werd over de tempel, over de mooie stenen en wijgeschenken waarmee hij versierd was, zei Hij: 'Wat jullie hier zien ... er zullen dagen komen waarop geen steen op de andere zal blijven; alles zal worden afgebroken'.

(9-11a) 'Als jullie berichten horen over oorlog en opstand, raak dan niet in paniek. Die dingen moeten eerst gebeuren, maar dat is nog niet meteen het einde'. Hij vervolgde: 'Het ene volk zal tegen het andere ten strijde trekken en het ene koninkrijk tegen het andere, er zullen zware aardbevingen komen en hongersnoden en epidemieën alom'.

(20-24) 'Wanneer jullie zien dat Jeruzalem door leger troepen omsingeld is, weet dan dat de verwoesting van de stad nabij is. Wie in Judea is moet dan de bergen in vluchten, wie in Jeruzalem is moet er wegtrekken, en wie op het land is moet niet naar de stad gaan, want in die dagen wordt de straf voltrokken, waardoor alles wat geschreven staat in vervulling zal gaan. Wat zal het rampzalig zijn voor de vrouwen die in die tijd zwanger zijn of een kind aan de borst hebben! Want het land zal in diepe ellende verkeren, en een zwaar vonnis zal de bevolking treffen. De inwoners zullen omkomen door het zwaard of overal heen in gevangenschap worden weggevoerd, terwijl Jeruzalem vertrapt zal worden door heidenen, tot hun tijd voorbij is.

(29-31) Hij vertelde hun ook een gelijkenis: 'Kijk naar de vijgenboom en al de andere bomen. Als je ziet dat ze uitlopen, weet je dat de zomer in aantocht is. Zo moeten jullie ook weten, wanneer je die dingen ziet gebeuren, dat het koninkrijk van God nabij is'.

(33) Hemel en aarde zullen verdwijnen, maar mijn woorden verdwijnen nooit.

Lied 473:1 'Er is een roos ontloken' (Jan Wit/Michael Praetorius) en lied 444:1 'Nu daagt het in het oosten' (J. Riemens sr./Melchior Vulpius)

Er is een roos ontloken
uit barre wintergrond,
zoals er was gesproken
door der profetenmond.
En Davids geslacht
is weer opnieuw gaan bloeien
in 't midden van de nacht.

Nu daagt het in het oosten,
het licht schijnt overal:
Hij komt de volken troosten,
die eeuwig heersen zal.

Zegenbede

U die hebt gezegd, 'mijn woorden zullen nooit verdwijnen', neem van ons weg wat ons onzeker en angstig maakt. En blijf ons bemoedigen in de moedeloosheid en troosten waar het ons aan warmte en uitzicht ontbreekt. Wij danken u voor het beeld van de vijgenboom, dat wij blijven vasthouden aan het messiaanse rijk dat zal komen. Zegen en behoede ons, dat uw tegenwoordigheid over ons kome en ons genadig zij, uw gelaat zich over ons verheffe en ons vrede geve. Amen.

Een goede week toegewenst.